

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

כב

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

טַעֲמוּ בְּעֵינֵיהֶם וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדָם
 וַיָּחֹזְרוּ עַל־דִּלְהוֹת הַשָּׁעַר וַיִּוֹרְדוּ
 רִירוּ אֶל־זִקְנֹו : (טו) וַיֹּאמְרוּ
 אֲכִישׁ אֶל־עַבְדֵּי הַהֵבֶה תִּרְאוּ
 אִישׁ מִשְׁתַּנְּעֵ לְמַה תִּבְיֵאוּ אֹתוֹ
 אֵלָיו : (טז) חֲסֵר מִשְׁנָעִים אֲנִי
 כִּי־הִבֵּאתֶם אֶת־זֶה לְהִשְׁתַּנְּעֵ
 עָלַי הֵבֶה יָבוֹא אֶל־בֵּיתִי :

כב (א) וַיִּלְךְ דָּוִד מִשָּׁם וַיִּמְלֹט
 אֶל־מְעַרְתַּ עַדְלָם וַיִּשְׁמְעוּ
 אָחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיו וַיִּרְדּוּ אֵלָיו
 שָׁמָּה : (ב) וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־
 אִישׁ מְצוּק וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ
 נִשְׂאָה וְכָל־אִישׁ מֵרֶגֶץ וַיְהִי
 עֲלֵיהֶם לְשֹׁר וַיְהִי עִמּוֹ כְּאַרְבַּע
 מֵאוֹת אִישׁ : (ג) וַיִּלְךְ דָּוִד מִשָּׁם
 מִצְפָּרָה מוֹאָב וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֶלֶךְ
 מוֹאָב

וּדְ טַאֲלָל אֹנְטֵעֵר אֵיהֲנֵעֵן , שְׂרִיב אֹיִף
 דִּיא טַהִירֵעֵן דַּעַם טַאֲהֵרִם , אֹנְד לִים דַּעֵן
 גַּיִפֵּעֵר אֵיכְעֵר דַּעֵן כְּאַרְט טַרִיפֵן .
 (טו) דַּא זְאָגְטֵע אֵכִישׁ צוֹ זֵינֵעֵן דִּיהֲנֵרֵן :
 אֵיהֵר זַעֲהֵט יֵא , דַּעֵר מַעֲנַשׁ אֵיזֵם
 וּזְאֵהֲנֹוֹיֵנִי , וּזְאֵצוֹ כְּרִינְגַט אֵיהֵר אֵיהֵן צוֹ
 מִיר ? (טז) פִּיהֲלַע אֵיךְ מַאָנְגַעֵל אֵן
 וּזְאֵהֲנֹוֹיֵנִי , דַּאָם אֵיהֵר מִיר דִּיוֵעֵן
 כְּרִינְגַט , בִּיֵא מִיר אֹנֹוִין צוֹ טַרִיבֵן ?
 זְאָלֵט' אֵיין זְאָלְכֵעֵר אֵיין מִיין רַחוּם
 קַאָמַעֵן ?

כב (א) נון פֿרֿלים דוד דיוען אָרט
 אונד פֿליכטטע זיך נאָך דער
 העהלע ערולם , אלס זיינע ברודר ,
 אונד דאַן גאַנצע הויז זיינס פֿאַטֿרס דיזם
 הערטע , רייזטן זיא צו איהם הינאָב .
 (ב) היר פֿרֿואמלטן זיך צו איהם אלער־
 לייא פֿראונגליקטע לייטע , לייטע דיא
 פֿאַן שולדהערדן גֿרדיקט , אדר זאָנט
 בטריכטן גמיהטס וואָרן , וועהלטן איהן
 צו איהרם אברהויפטע , אונד כליבן בייא
 איהם , אונגפֿעהר פֿיר הונדרט מאָן .
 (ג) דוד רייזטע פֿאַן דאָ אָב , נאָך מצפה
 מואב , אונד באַט דען קעניג פֿאַן מואב :
 לאָם

רשי

ריר וכן צריר חלמות וכן רר צשרו :
 (טז) הזם יבא אל ביתי . לשון תמים
 ולכך נקוד חטף פתח ורפי :
 (ד) וישבו
 מדדך השכל , כמו העשק יכולל חכם (קהלת ז') . בידם , כלומר כשהי' בקרנם .
 ויהו , ענינו עשות כיוונים ורשמים . רירו , הרוק הדק הנוטף מן הפה . (טז) חסר
 פשוטעים , האם תחשבו חסרון שאין נביתו משוגעים ? כן פשוטו של מקרא . והדרש פי
 אשת אכיש ובתו משוגעות היו ואמר התחסר נביתו משוגעים ?
 כב (ב) מצוק , מי שמנחתו מנוקת לבו , מפני היותו עשוק ורען , ואין לו כס
 לעמוד מפני אויביו

באור

וישנו , הוי' תמורת ה"א לה"פ , כמו ויט
 האחד את האחד (ט"ז י"ד) שלש אמות חש
 (יחזקאל א') . טעמו , שכלו , ועיין מ"ש צוה
 בעל זמירות ישראל (תהלים ל"ד א') .
 ויהוה לל , א' מהוראות שורש זה שגוען וישיא
 מדדך השכל , כמו העשק יכולל חכם (קהלת ז') . בידם , כלומר כשהי' בקרנם .
 ויהו , ענינו עשות כיוונים ורשמים . רירו , הרוק הדק הנוטף מן הפה . (טז) חסר
 פשוטעים , האם תחשבו חסרון שאין נביתו משוגעים ? כן פשוטו של מקרא . והדרש פי
 אשת אכיש ובתו משוגעות היו ואמר התחסר נביתו משוגעים ?
 כב (ב) מצוק , מי שמנחתו מנוקת לבו , מפני היותו עשוק ורען , ואין לו כס
 ועשקיו

לאס דאך מיינן פֿאַטר , אונד מיינע מוטד
 אונטד אייך וואַנדלן , ביז איך אייגמאַל
 ווייס , וואַס גאַט מיט מור פֿאַר האַט .
 (ד) ער פֿיהרטע זיא פֿאַר דעם קעניגע
 פֿאַן מואב אויף , אונד זיא בליבן בייא
 איהם דיא גאַנצע צייט דאָ דוד אין דיא
 פֿעסטע לאַג . (ה) איינסט זאָגטע דער
 פּראָפֿעט גר צו דוד : בלויבע ניכט פֿערנר
 אין דער פֿעסטע , פֿרלאַס זיא , אונד ציה
 אין דאָן לאַנד יהודה . דוד צאָג וועג ,
 אונד קאַם אין דען וואַלד חרת . (ו) שאול
 ערפֿוהר דאַס מאַן פֿאַן דוד אונד זיינן
 לייטען נאַכריכטע האַבע . אַלס ער
 איינסט בייא גבעה אין איינס שאַטיגטן
 בוש אויף איינר אנהעהע זאַם , מיט דעם
 שפּיס איך דער האַנד , אונד אַללע זיינע
 האַפֿבעדיהנטן אום איהן הערום
 שטעהענד

מואב יצא־נא אבי־ואמי אהבם
 עד אשר אדע מרה־יעשו־הלי
 אלהים : (ד) וינחם את־פני מלך
 מואב וישבו עמו כל־ימי היות־
 דוד במצודה : (ה) ויאמר גר
 הנביא אל־דוד לא תישב
 במצודה לך ובאת־לך ארץ
 יהודה וילך דוד ויבא יער חרת :
 (ו) וישמע שאול כי נודע דוד
 ואנשים אשר אהו ושואל וישב
 בגבעה תחת־האשל ברמה
 וחניתו בידו וכל־עבדיו נצבים
 עליו

באור

רשי

ועסקיו . (ד) במצודה , י"א הוא מנפה
 מואב זכר , ואין כן משמעות לטן הכתוב ,
 משמע ישבו חנותיו במנפה עם מלך מואב
 כל ימי היות הוא במצודה ! והוא א"ס בכין
 חזק , או סלע גבוה , כל שאין נקל לבוא א'
 היושב שם וללכוד אותו (עיין להלן כ"ג ט"ו) .
 (ה) יער חרת , כת"י חורשא דחרת . ביער
 הזה הי' מקומות הרבה להסתר שם , כמו
 מנדות ומערות וכדומה . (ו) כי נודע ,
 עד עתה לא נשמע ממונו דבר , ולא נודע
 מקומו איה , ועתה שמע שהוא בארץ יהודה .
 האשל , יתכן שהוא כרדף א חורש , שהוא
 קיבץ של חילכית כמו יער קטן , או כטועות
 על סדר ומערכת , כ"ס רש"י סעל פסיקויטע
 אשל , פדסס היה . וכן דעת רב או שמוא .

כב (ד) וישבו עמו כל ימי היות
 דוד במצודה . סמוך למואב
 וכשינא דוד משס ליער חרת הרג מלך
 מואב את חביו ואת חמו וחחיו חון
 מואב שבהם שההייסו נחש העמומי
 והוא החסד שאומר דוד כאשר עשה
 חביו עומדי חסד כדליתא צוודרש רבי
 תנחומא : (ו) כי נודע דוד . כי
 התבונן להשמר ממונו : תחת האשל
 ברמה . אחת שהיתה בגבול בנימין
 ורבותינו

וכן משמע להלן שנאמר ויקנרו תחת האשל
 כינשה

מכלל יופי

כב (א) מערת עדלם , חפירה תחת הארץ : (ב) מצוק , תואר , ענין צרה :
 נשא , כאל"ף ובסגול"ל שרשו נשה והוא המלוה : (ד) וינחם , ענין הולכה
 והנהגה : (ה) יער חרת , חרת שם המקום וכת"י : (ו) האשל , בלשון רז"ל
 אשלי

שמואל א כב

תרגום אשכנזי עט

עליו: (ז) ויאמר שאול לעבדיו
הנצבים עליו שמעו נא בני
ימיני גם לכלכם יהי בן ישי
שדות וכרמים לכלכם ישים
שרי אלפים ושרי מאות:
(ח) כי קשרהם כלכם עלי ואין
גלה את-אזני בכרת-בני עם-
בן ישי ואין חלה מכם עלי
וגלה את-אזני כי הקים בני את-
עבדי עלי לארב כיום הזה:
(ט) ויען דאג האדמי והוא נצב
על-עבדי שאול ויאמר ראיתי
את-בן ישי בא נבה אל-אחימלך
בן-אחטוב: (י) וישאל-לו
במה ויצידה נתן לו ואת הרב
גלית הפלשתי נתן לו:
(יא) וישלח המלך לקרא את-

שטעה ענד . (ז) רעדטע ער דיזע אום
איהן שטעהנדן דיהנר אן : הערט דאך
בנימניטר ! ישי'ם זאהן ווירד וואהל אייך
אללן אקער אונד וויינבערגע שענקן ,
אייך אללע זו פירשטן איבר טוויזנדע
אונד הונדרטע מאכן . (ח) דאס איהר
אללע אייך ווירד מיך פֿרבינדעט , אונד
קיינר מיר ענטדעקט , דאס מיין זאהן
מיט דעם זאהנע ישי'ם אייגן בונד
גשלאסן ; קיינר אונטר אייך האט
מיטליידן מיט מיר , אונד גיבט מיר
נאכריכט . עם ליגט נון אס טאנע , דאס
מיין זאהן מיין קנעכט אױפֿנוויגעלט
האט , מיר נאך קראן אונד לעבן זו שטע-
הן . (ט) דא דוף הואג דער אדומי
וועלכר מיט אונטר שאולם האפֿריהנרן
גשטאנדן , אונד שפראך : איך האבע
ישי'ם זאהן נאך נב קאמען זעהן , זו
אחימלך זאהן אחיטוב . (י) דויר
פראגטע פֿיר איהן דען עוויגן , אונד גאב
איהם רויזע צעהרונג , אויך האט ער
איהם דאו שווערד דעם פלשתי גלית
געגעבן . (יא) דאשיקטע דער קעניג
הין , ליס דען פריסטר אחימלך זאהן
אחיטוב'ס

אחימלך רש"י

באור

ורבותיו אמרו היא היתה רמה של
שמואל ושני מקומות סוכן מדרשו
ושאל יושב בגבעה בזכות האשל הגדול
אשר ברמה שהיה מתפלל עליו:
(יג) ושאל

ביבשה (ל"א ט"ו), וכדברי הימים נאמר תחת
האלה, לא ודחי מה שנאמר להבין אשל על
הקורט כולו נאמר, וכדברי הימים על המקום
הפרטי נאמר אז באשל אשר נקב' בו ותרגום
של חרשואשל (אין בוש, גביש) וטעם
תחת על הגל המונן מעניני . ברמה , שם
דבר , לא שם ענש של עיר , והוא מקום גבוה
וחניתו בידו , בימים ההם היה חנית ביד
ואין חולה מכם , כת"ולית דכאיב עלי , אשר ירגש עמי כאבי וכערי . לאורב , נאמר
סתם , וכמשמעותו כל דבר האפשר ליקח ממנו , והוא נפשו ומלכותו , וכן תרגומתי .
כיום הזה , אין עוד ספק בדבר , לא נרור כיום הזה . (ט) והוא נצב , ענינו לפי
פשוטו אשר היה נצב בתוך עבדי שאול . ו"ת והוא מנחל על עבדי שאול , ואין נסוך לפי
המשך

אחיטוב'ם, ואמט וינר גאנצן פריסטער-
 ליכן פאמיליע צו נוב פאר ויך פאדרן,
 אונד זיא קאממן אללע פאר דען קעניג.
 (יב) שאול רעדעטע זיא אן: הערע
 זאָהן אחיטוב'ם! דיור שפראך: הירבין
 איך מיין הערר! (יג) ווארום, שפראך
 שאול צואיהם, האבט איהר, דוא אונד
 יש'ים זאָהן, אייך ווידר מיך פֿרבינדט?
 האסט איהם שפייע אונד וואפֿן געגעבן/
 פֿיר איהן גאט גפֿראגט, האָס ער, וויא
 נון קלאר אס טאָגע ליגט, מיר נאך
 קראָנע אונד לעבן שטעהע.
 (יד) אחימלך אנטווארטטע דעם
 קעניגע אונד שפראך: ווער אונטר דיין
 דיהנרן אללע, איזט וויא דוד, זאָ טרייא,
 שאן פֿאן יינע לויט אין בווענונג? דעם
 קעניגס אייראם, דער אנגזעהנסטע אן
 דינים האפֿע! (טו) האָבע איך הייטע
 דאָ ערשטעמאָהל פֿיר איהן גאט
 גפֿראגט? פֿערן פֿאן מיר! דער קעניג
 בשולדיגע זיין דיהנר, אונד מיינס
 פֿאטרם

אחימלך בן אחיטוב הכהן ויאת
 כל בית אביו הכהנים אשר
 בנב ויבאו כלם אל המלך:
 (יב) ויאמר שאול שמענה בן
 אחיטוב ויאמר הונני אזני:
 (יג) ויאמר אלו שאול למה
 קשרתם עלי אתה ובן ישי
 בתה לך להם וחרב ושאל לך
 באלהים לקום אלי לארב פנים
 הנה: (יד) ויען אחימלך את
 המלך ויאמר ומי בכל עבדיך
 ברוד נאמן וחתן המלך וסר י-
 משמעוהך ונכבד בכיחך:
 (טו) היום החלתי לשאול לך
 באלהים חלילה לי אל ישים

המלך בעבדו דבר בכל בית

איוק יחירו אבי

באור

רש"י

ההמשך והענין . (יד) ומי בכל עבדיך ,
 שער הכתוב לפי המשך : מי בכל עבדיך
 באמן וסר א משמעתך כדוד , אשר הוא חתן
 המלך והנכבד בניתך . (טו) היום החלתי
 טעמו כ"ש המפרשים , וכי היום החלתי
 לשאל ? הלא רגיל אני בכך , לפי שהולך
 במותיק , כי אהה שמתהו למליך ומביא את
 העם . חלילה לי , מעשות דבר זה במרד
 ובמעל

(יג) ושאל לו בחלטים . עשיתו מלך
 שאין נשאלים בחורים ותומים להדיוט :
 (יד) וסר אל משמעתך . כמו ויסורו
 חליו וקרב לשמושך וחל שמע דברך וכי
 היה לי להסנין שאינו האלך בשליחותך :
 (טו) היום החלתי לשאל . בתמיה
 זה ימים רבים שגורך הסבור צו שמינסו
 מוניח

מכלל יופי

אשלירברבי, ור' יונה אמר אפשר שהוא האילן שקורין טמר"יו : (ח) קשרתם ,
 מרדתם : בכרה, בריח : (ט) נצבכו', משמש דבר והפכו : (יד) אל משמעך ,
 בלו' נשמע אליך : (טו) היום החלתי כו' , [ויל בלא חמיה' אל חאשימני , כי
 באמת

אָבִי כִּי לֹא־יָדַע עֲבֹדְךָ בְּכָל־זֹאת
 דָּבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל : (טו) וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ מוֹת הַמּוֹת אַחִימֶלֶךְ אֶתֶּה
 וְכָל־בֵּית אָבִיךָ : (יז) וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ לְרָצִים הַנִּצְבִּים עָלָיו
 סִבּוּ וְהַמִּיתוּ כִּי־הִנֵּי יְהוָה כִּי גַם־
 יָדָם עִם־דָּוִד וְכִי־דָעוּ כִּי־בֵרַח
 הוּא וְלֹא גָלוּ אֶת־אָזְנוֹ וְלֹא־אָבְנוּ
 עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ לְשַׁלַּח אֶת־יָדָם
 לִפְגַּע בְּכַהְנֵי יְהוָה : (יח) וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ לְדוּיָג כִּב אֶתֶּה וּפְגַע
 בְּכַהְנֵים וַיִּסַּב דוּיָג הַיְהוּדִי
 וַיִּפְגַּע־הוּא בְּכַהְנֵים וַיִּמָּתוּ בַּיּוֹם
 הַהוּא שְׁמָנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נִשְׂא
 אֶפֶוד בָּד : (יט) וְאֵת נֹב עִיר־
 הַכַּהֲנִים הִפָּה לְפִי־חָרֵב מֵאִישׁ
 וְעַד־אִשָּׁה מֵעוֹלָל וְעַד־יֹונֵק
 וְשׁוֹר וְחֲמֹר וְשָׂרָה לְפִי־חָרֵב :
 (כ) וַיִּמָּלֵט בֶּן־אָחֵד לְאַחִימֶלֶךְ
 בֶּן־אַחַטוֹב וַיִּשְׁמוּ אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח

פֶּאֶטְרַס הוּיז נִכְט ; דַּעַן דִּיין דִּיהֶנֶר
 וואוּזטע פֶּאָן דִּיזס אַללס נִכְט דַּאָן
 מינֶרעסֶטע . (טו) אַבֶּר דַּער קַעניג
 שפּראַךְ : דוא מוזט שטערבן אחימלך !
 דוא זא וואהל אַלס דִּיינס פֶּאֶטְרַס גאַנצע
 הוּיז . (יז) זא גלייך בַּפֶּאהל דַּער קַעניג
 דַּעַן לִייפֶּרן , דיא אום איהן שטונדען :
 אומרינגט דיא פּריסטֶר דַּעס עוויגן , אונד
 ברִינגט זיא אום ! דַּעַן זיא האַלטן עס אויך
 מיט דוד , זיא וואוסטן דַּאָס ער אויף דיא
 פֶּלֹוכט וואר , אונד ענטדַּעקטן עס מיט
 נִכְט . אַבֶּר דיא דִּיהֶנֶר דַּעס קַעניגס
 ווייגערטן זיך האַנד אַנצולעגן , אַן דיא
 פּריסטֶר דַּעס עוויגען . (יח) דא זאַגטע
 דַּער קַעניג צו דואג : טריט דוא הין , אונד
 ערשלאַגע דיא פּריסטֶר ! דואג טראַט
 הין , אונד ערשלוג דיא פּריסטֶר . עס
 שטאַרבן אלזא אַן דִּיזס טאַגע פֶּינף אונד
 אַכציג מאַן , דַּערן יעדֶר איינן לִיינענן
 אפּוד טרוג . (יט) אויך דיא פּריסטֶר
 שטאַט נוב זוכטע ער מיט דַּעס שווערדע
 היים , אונד ערשלוג מאַן אונד פֶּרוּיא ,
 קנאַכע אונד זייגלינג , זעלכסט אַכס ,
 עזל אונד לאַם וואורדן איין רויב דַּעס
 שווערדס . (כ) בלאַס איין זאַהן דַּעס
 אחימלך , זאהן אחיטובס , נאַמנס
 אביתר ענטקאם , אונד נאם דיא פֶּלֹוכט
 צו דוד . (כא) אַלס דִּיזֶר דַּעס דוד ער־
 צעהלטע

אֶחָרֵי דָוִד : (כא) וַיִּגַד אֶבְיָתָר

לְדָוִד

ר ש " י

מוציא ומציא את ישראל ומחזי אתי שואל לו בחלטים : חלילה לי . מעשות דבר זה
 למרד ולמעל : (יז) לרעים הננצים עליו . חזנר ועמשח היו : ולא חבו .
 דרשו חכין ורקין כל איש אשר ימרה את פיה וגו' (יהושע ח' י"ח) יכול חפיו
 לדבר עבירה תלמוד לומר דק : (יח) לדויג . נשתנה שמו חמר לו נתפסת כדג
 חתה הלשנת עליה חתה הרוג חותם : (כב) חנכי

לְדוֹד כִּי הָרַג שְׂאוּל אֵת כַּהֲנֵי
 יְהוָה: (כב) וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבְיָתָר
 יְדַעְתִּי בַיּוֹם הַהוּא כִּי־שָׁם דְּוִיג
 הִצַּדְתִּי כִּי הִגַּד יִגִּיד לְשְׂאוּל
 אֲנֹכִי סַבְרָתִי בְּכָל־נַפְשׁ בֵּית
 אָבִיךָ: (כג) שִׁבָּה אֵתִי אֶל־הֵיטָא
 כִּי אֲשֶׁר־יִבְקֹשׁ אֶת־נַפְשִׁי יִבְקֹשׁ
 אֶת־נַפְשֶׁךָ כִּי־מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה
 עֲמָדִי:

כג (א) וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה
 פְּלִשְׁתִּים גָּלְחָמִים בִּקְעִילָה
 (ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיְהוָה לֵאמֹר

דואג ק' רש"י האלך

צעהלטע, דאָס שאול דיא פרויסטר דעם
 עוויגן ערשלאַגן לים; (כב) רא שפראך
 דוד: איך דאכטע מיר גלייך אן יענם
 טאַגע, אַלס איך דואג אדומי דארט
 גוואהר ווארד, דאָס ער עם שאול זאַגן
 ווירדע. א, איך בין עם; דער דען טאר
 דיין פֿאַמיליע פֿראורזאכטע!
 (כג) בלייבע ביא מיר, אונד זייא
 אונבוארגט. ווער דיר נאך דעם לעבן
 טראכטעט, דער טראכטעט נאך מיינם,
 דוא ביזט ביא מיר גבארגן.

כג (א) איינסט זאגטע מאן דוד:
 דיא פלשתים בעלאַגערן קעילה.
 אונד פלינדרן שאן דיא טעגן.
 (ב) דא פֿראַגטע דוד דען עוויגען:
 זאלל

והמָה שָׂסִים אֶת־הַגִּרְנוֹת:

באור

וזמַעל (רש"י). (כג) אשר יבקש, כמו
 מקרא מסורס, וכה שעירו: אשר יבקש נפשך
 מבקש נפשי, כלומר אשמך כנפשי משמרת.
 שם דבר הנשמר, והנטיח אותו שיהיה נשמר
 תחת ידו, ולא יירא רע.

כג (א) גלחמים, נרים על העיר
 לתפשה בקעילה,
 קעילה היה בבלק יהודה, כנאמר ביהושע
 (ט"ו מ"ד) ואמרוז"ל (ערובין מ"ח א')
 עיר הסמוכה לספר היתה, וסביב העיר
 הזאת התעכב דוד עם אנשיו ביערים ומכדות,
 וזרכיו וזרכי אנשיו נעשים בקעילה, ולפיכך
 כשברח אביתר א' דוד כאמר בנרסוא דוד
 קעילה, ואע"פ שלא היה עדיין בעיר אלא
 סביב לה, כי עברה על עיר כעיר עזמה.
 (ד) ויוסף

(כב) אנכי סבותי. סבבתי הדבר
 עד שצא לידי כך: (כג) כי אשר יבקש
 נפשי. אדם אחד רודף שנינו במקום
 שאמלט שם אני המלט אתה כי
 במשמרתית תהיה תמיד כך תרגם יונתן
 חרי מאן דצעו למיקטלי צעו למיקטלך
 ויש עוד לפרש כי את אשר יאסהבני
 יאסהבך ואשר ישמור את נפשי ישמור
 את נפשך ויש דוגמא במקרא' אנשי דמים
 ישנאו תם וישרים יבקשו נפשו (משלי
 כ"ט י') הרי כאן בקשת נפש לטובה:

כג (ז) נכר

מכלל יו פי

באמ' היום החלתי ואין בידי עון ופשע ומעתה לא אעשה עוד [בכל בית אבי ולא בכל
 בית אבי: ויסב דויג י"ס קרי דואג ויש קרי ג"כ דויג: (יח) נשא אפר בד, ת"י
 רכשרין למלכש אפוד דבך: (כג) משמרת, מופקד:
כג (א) שסים ענין בזה: (ג) מערכות